

[Steen Folke]

ne, ligesom jeg mener, at vilkårlig frihedsberøvelse er en krænkelse af menneskerettighederne.

Få dage efter, nemlig den 12. april 1978, offentliggjorde Ekstra Bladet et interview med udenrigsminister K. B. Andersen, hvori udenrigsministeren – udtrykkeligt adspurgt – nægtede at udtale nogen kritik af det i Vesttyskland praktiserede berufsverbot.

På denne baggrund må der siges at være skabt usikkerhed om den danske regerings synspunkt. Det vil være af betydning at få afklaret, om regeringen står bag minister Lise Østergaards udtalelse.

Steen Folke (VS):

I forgårs udtalte statsminister Anker Jørgensens kollega, formanden for det vesttyske socialdemokrati, Willy Brandt, at der måtte gøres en ende på de metoder, hvorefter ansøgere til offentlige stillinger behandles i Vesttyskland. I går udtalte partisekretær Egon Bahr efter et hovedbestyrelsesmøde i det tyske socialdemokrati, at partiets ledelse nu gik ind for en afskaffelse af den såkaldte radikalforordning, altså den lov, som er grundlaget for det vesttyske berufsverbot.

Det, som har ført til kursændringen i det tyske socialdemokrati, er ikke mindst, at berufsverbot nu også rammer socialdemokrater i delstater, hvor de kristelige demokrater er ved magten. Tidligere var det hovedsagelig kommunister og folk på den revolutionære venstrefløj, det gik ud over, men et nyligt tilfælde, hvor en ung mand i Bayern blev udelukket fra en stilling i skolen på grund af sit tilhørsforhold til den socialdemokratiske studenterorganisation, siges at være den sag, som har fået SPDs ledelse med Willy Brandt i spidsen til at ændre kurs.

Det er selvfølgelig trist, at socialdemokraterne i Vesttyskland så længe har deltaget i undergravningen af fundamentale retsprincipper, og at det først er, når det rammer deres egne, at de slår bak. Men bedre sent end aldrig, det gælder også det danske socialdemokrati. Det har været umuligt at få udenrigsminister K. B. Andersen til at tage klart afstand fra berufsverbot uden forbehold. Derfor glædede det mig, at minister Lise Østergaard for nylig klart og uforbeholdent betegnede berufsverbot som en krænkelse af menneskerettighederne, men få dage

efter nægtede udenrigsminister K. B. Andersen pure at udtale nogen form for kritik af det i Vesttyskland praktiserede berufsverbot. Det er klart, at det har skabt uklarhed om regeringens stilling. Jeg håber, at statsministeren klart vil stille sig bag minister Lise Østergaards udtalelse.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Berufsverbot, eller hvad vi måske kan kalde en politisk sindelagskontrol, kan jo antage mange udtryksformer og har igennem tiderne og i forskellige lande antaget mange udtryksformer. Den danske regering har ingen sympati for en almindelig sindelagskontrol over for alle ansøgere til stillinger i det offentlige. Det vil skabe frygt hos mange for at udvise normal politisk aktivitet.

En almindelig sindelagskontrol vil true og krænke grundlæggende rettigheder, men jeg må selvfølgelig samtidig erkende, at formentlig kan intet land sige sig helt fri for en eller anden form for sindelagskontrol på et eller andet område. Det, som ethvert samfund imidlertid må være klar over, er, at det er og kan være en meget farlig glidebane at komme ind på. Ved terroraktioner som dem, vi ser i Italien i øjeblikket, og som Tyskland jo også har oplevet, er det næsten unundgåeligt, at vagtsomheden øges, og at demokratiet i selvforsvar bringer metoder i anvendelse, som man under almindelige forhold ikke ville finde acceptable.

Jeg mener, at et demokratisk samfund må være uhyre opmærksomt ikke alene på den risiko, et samfund løber, hvis man ikke er på vagt over for egentlig undergravende virksomhed, men også på den risiko, som foranstaltninger imod den undergravende virksomhed, f. eks. i form af sindelagskontrol, kan indeholde og kan medføre.

I den danske regering erkender vi Forbundsrepublikkens særlige problemer. Vi lægger vægt på, at dette land har accepteret, at internationale instanser, der nyder anerkendelse i alle kredse, vurderer rimeligheden af de forholdsregler, som man har ment at måtte gennemføre. Ved at underkaste sig international kontrol med hensyn til overholdelsen af den europæiske menneskerettighedskonvention kan man ligefrem sige, at Tyskland udmærker sig i forhold til en række andre lande, vel også lande, hvor berufs-